

ALTA Invest, investicijske storitve, d.d.
Železna cesta 18
1000 Ljubljana

Tel.: + 386 (0)1 3 200 300
Faks: + 386 (0)1 3 200 301
e-naslov: invest@alta.si
spletna stran: www.alta.si

SPLOŠNI POGOJI OPRAVLJANJA STORITEV V ZVEZI S FINANČNIMI INSTRUMENTI

I. SPLOŠNO

1. člen

Splošni pogoji poslovanja

(1) Ti splošni pogoji opravljanja storitev v zvezi s finančnimi instrumenti (v nadaljevanju: splošni pogoji poslovanja) določajo pogoje poslovanja, definirajo posamezne vrste investicijskih storitev, obseg storitev ter medsebojne pravice in obveznosti stranke in ALTA Invest, investicijske storitve, d.d., Železna cesta 18, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: BPD), pri opravljanju naslednjih storitev in poslov v zvezi s finančnimi instrumenti:

Investicijske storitve in posli:

1. sprejemanje in posredovanje naročil v zvezi z enim ali več finančnimi instrumenti;
2. izvrševanje naročil za račun strank;
3. poslovanje za svoj račun;
4. gospodarjenje s finančnimi instrumenti;
5. investicijsko svetovanje;
6. izvedba prve ali nadaljnje prodaje finančnih instrumentov z obveznostjo odkupa;
7. izvedba prve ali nadaljnje prodaje finančnih instrumentov brez obveznosti odkupa;

Pomožne investicijske storitve:

8. hramba in vodenje finančnih instrumentov za račun strank, ki vključuje tudi:
 - skrbništvo in sorodne storitve, kot so upravljanje denarnih in drugih vrst zavarovanj,
 - storitve vodenja računov nematerializiranih vrednostnih papirjev strank;
9. dajanje posojil vlagateljem, da bi ti lahko opravili enega ali več poslov s finančnimi instrumenti, če je BPD, ki daje posojilo, udeležena pri teh poslih;
10. svetovanje podjetjem glede kapitalske sestave, poslovne strategije in sorodnih zadev ter svetovanje in storitve v zvezi z združitvijo in nakupi podjetij;
11. menjalniške storitve, če jih BPD opravlja v zvezi z investicijskimi storitvami;
12. investicijske raziskave in finančne analize ali druge oblike splošnih priporočil v zvezi s posli s finančnimi instrumenti;
13. storitve v zvezi z izvedbo prve oziroma nadaljnje prodaje finančnih instrumentov z obveznostjo odkupa;
14. storitve in posli enake vrste kakor investicijske ali pomožne investicijske storitve, ki se nanašajo na osnovne instrumente izvedenih finančnih instrumentov, če so povezane z investicijskimi ali pomožnimi investicijskimi storitvami;

Druge storitve:

15. skrbniške in druge storitve ali posli, ki imajo glede načina opravljanja in tveganj, ki jim je BPD pri njihovem opravljanju izpostavljena, podobne značilnosti kot storitve in posli iz točk 1. do 14. (upravljanje osebnega finančnega premoženja – PWM, aktivno spremljanje naložb – APM, alternativne naložbe, korporativne finance).

(2) BPD je za opravljanje predhodno navedenih investicijskih storitev pridobila dovoljenje Agencije za trg vrednostnih papirjev, Poljanski nasip 6, 1000 Ljubljana in je pri opravljanju storitev pod nadzorom le-te. BPD posluje in nudi storitve v zvezi s finančnimi instrumenti, kot so navedeni v 7. členu Zakona o trgu finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 67/2007 s spremembami, v nadaljevanju: ZTFI).

(3) Poleg teh splošnih pogojev poslovanja, medsebojne pravice ter obveznosti BPD in stranke pri opravljanju investicijskih storitev s finančnimi instrumenti urejajo tudi pisne pogodbe o opravljanju posameznih investicijskih storitev v zvezi s finančnimi instrumenti (v nadaljevanju: pogodba/e). BPD in stranka lahko s pogodbo drugače uredita medsebojne pravice in obveznosti, določene s temi splošnimi pogoji poslovanja, če in v obsegu, kot to dovoljujejo vsakokrat veljavni predpisi. V primeru neujemanja med splošnimi pogoji poslovanja in posebnimi dogovori v pogodbi veljajo posebni dogovori v pogodbi.

(4) BPD lahko za posamezno storitev oziroma vrsto storitev poleg teh splošnih pogojev poslovanja določi tudi dodatna pravila (v nadaljevanju: pravila). V primeru neujemanja posameznih določil teh splošnih pogojev poslovanja in pravil veljajo določila pravil.

(5) Ti splošni pogoji poslovanja so sestavni del vsake pogodbe, ki jo BPD sklene s stranko v zvezi z opravljanjem investicijskih in pomožnih investicijskih storitev, omenjenih v 1. odstavku tega člena.

(6) Določbe teh splošnih pogojev poslovanja iz poglavja 1. SPLOŠNO in poglavja 6. KONČNE DOLOČBE veljajo za vse posamezne storitve v zvezi s finančnimi instrumenti iz 1. odstavka tega člena, če ni drugače določeno v teh splošnih pogojih poslovanja ali pogodbi.

2. člen

Podatki o stranki

(1) BPD in stranka v pogodbi vključita podatke o stranki, ki jih BPD potrebuje za opravljanje investicijskih storitev in poslov, izvršitev pogodbenih obveznosti in vodenje predpisanih evidenc.

(2) BPD lahko odkloni sklenitev pogodbe ali opravljanje posameznih storitev s finančnimi instrumenti, v kolikor stranka odkloni posredovanje podatkov iz predhodnega odstavka tega člena. V kolikor stranka odkloni dajanje tistih podatkov, dokumentov ali informacij, ki po zakonu ali podzakonskem aktu niso obvezni, vendar jih BPD od stranke pridobiva na podlagi izvrševanja načela varnega in skrbnega poslovanja pri opravljanju storitev za stranke, bo BPD s to stranko sklenila nameravano pogodbo, vendar v tem primeru BPD ne odgovarja za morebitne napake, pomote, nepravilnosti oziroma druge posledice, do katerih lahko pride zaradi odklonitve posredovanja predmetnih podatkov, dokumentov ali informacij s strani stranke.

(3) BPD mora, da oceni primernost vrste investicijskih storitev ali produktov za stranko oziroma morebitno stranko, od stranke zahtevati informacije o njenem znanju in izkušnjah ter, v kolikor opravlja za stranko storitve investicijskega svetovanja ali gospodarjenja s finančnimi instrumenti, o njenem finančnem položaju in o njenih naložbenih ciljih. Če se stranka ali morebitna

stranka odloči, da BPD ne bo dala informacij ali bo dala samo nepopolne informacije, ki so potrebne za presojo ustreznosti in primernosti investicijske storitve ali posla oziroma produkta, ki ga stranka namerava naročiti, BPD ne bo mogla oceniti, ali je vrsta investicijske storitve ali produkt primeren zanjo. BPD v slednjem primeru ne prevzema nobene odgovornosti do stranke glede morebitnega priporočila primernih investicijskih storitev oziroma produktov za stranko. Ne glede na navedeno pa mora stranka dati BPD podatke iz prvega stavka tega odstavka, v kolikor želi, da BPD zanjo opravlja storitve investicijskega svetovanja ali gospodarjenja s finančnimi instrumenti.

(4) Stranka jamči za točnost, popolnost in resničnost vseh posredovanih podatkov in BPD odgovarja za škodo, nastalo zaradi posredovanja netočnih, nepopolnih oziroma neresničnih ali zavajajočih podatkov. Stranka mora BPD obveščati o vseh spremembah njenih osebnih podatkov, ki jih je posredovala BPD, in sicer najkasneje v roku 5 dni po nastali spremembi.

3. člen

Izpolnjevanje predpisov

BPD se zavezuje, da bo pri opravljanju storitev v zvezi s finančnimi instrumenti po teh splošnih pogojih poslovanja in pogodbah ravnala v skladu z veljavnimi zakoni in podzakonskimi predpisi, še posebej s predpisi, ki urejajo poslovanje s finančnimi instrumenti, varstvo osebnih podatkov, preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma in drugimi zadevnimi predpisi, z akti Ljubljanske borze d.d. in Centralne klirinške depotne družbe d.d. (v nadaljevanju: KDD), temi splošnimi pogoji poslovanja, sklenjenimi pogodbami s stranko ter v skladu z zahtevami in navodili stranke, v kolikor zakon ali prej navedeni akti ne določajo drugače.

4. člen

Odgovornost

(1) BPD ne odgovarja stranki ali tretji osebi za morebitno neposredno ali posredno škodo, obveznost in/ali izgubo, ki bi nastala stranki ali tretji osebi pri opravljanju storitev po teh splošnih pogojih poslovanja in pogodbah, razen v primerih njenega naklepnega ravnanja ali malomarnosti, pri čemer se ravnanje BPD presoja po standardu skrbnosti dobrega strokovnjaka oziroma dobre borznoposredniške družbe. Skladno z navedenim standardom skrbnosti in stopnjo krivde se presoja odgovornost BPD pri opravljanju vseh storitev po teh splošnih pogojih poslovanja in pogodbah.

(2) Stranka se zavezuje povrniti BPD vsako škodo in stroške, ki bi nastali BPD pri opravljanju storitev s finančnimi instrumenti za stranko po teh splošnih pogojih poslovanja in pogodbah, razen če bi taka škoda in stroški nastali zaradi naklepnega ravnanja ali malomarnosti BPD, pri čemer se ravnanje BPD presoja po standardu skrbnosti dobrega strokovnjaka oziroma dobre borznoposredniške družbe.

(3) Stranka v celoti prevzema vso odgovornost za odločitve glede nakupov ali prodaj finančnih instrumentov ali drugih storitev v zvezi s finančnimi instrumenti in iz teh odločitev izhajajočo morebitno izgubo, obveznosti ali stroške.

(4) BPD stranki ne jamči za donosnost finančnih instrumentov.

(5) BPD pri posredovanju informacij stranki glede posameznih finančnih instrumentov izhaja iz podatkov, objavljenih v trgovalnem sistemu, javno dostopnih podatkov, objavljenih računovodskih izkazov in gradiv za skupščine delničarjev, letnih poročil, drugih javnih objav podjetij in podatkov iz informacijskega sistema Bloomberg L.P., London oz. drugih informacijskih sistemov. V kolikor so navedeni podatki, ki so podlaga za posredovano

informacijo stranki, netočni, nepravilni ali napačni, BPD za to ne odgovarja.

(6) BPD v nobenem primeru ne odgovarja za škodo, nastalo zaradi motenj poslovanja, na katere nima vpliva; to velja zlasti v primeru višje sile ali nepredvidljivih dogodkov kot so: vojna, naravne nesreče, stavke, prometni zastoji, teroristične akcije, motnje komunikacijskega ali informacijskega sistema, ki jih povzročajo dejavniki izven BPD, strankino neupoštevanje določenih varnostnih ukrepov ipd. BPD izvaja in vzdržuje primerno politiko neprekinjenega poslovanja.

(7) BPD ne odgovarja za morebitno škodo, nastalo stranki ali tretji osebi zaradi ravnanja ali opustitve KDD, Ljubljanske borze d.d., druge borznoposredniške družbe ali banke (npr. izpolnitvenega pomočnika BPD v tujini), klirinške oziroma skrbniške banke ali institucije, centralnega depozitarja, poddepozitarja in drugih podobnih institucij.

5. člen

Nasprotja interesov

(1) BPD ponuja in zagotavlja širok spekter finančnih storitev številnim različnim strankam, zato se lahko pojavi interes BPD oziroma njene povezane osebe (v nadaljevanju tega člena: BPD), ki vpliva na opravljanje transakcije ali posla za ali s stranko in privede do nasprotja interesov BPD in stranke. Prav tako se lahko nasprotja interesov pojavijo med samimi strankami BPD. BPD je vzpostavila in uresničuje ustrezne ukrepe za ugotavljanje in preprečevanje nasprotij interesov, katerih nastop bi lahko škodoval interesom strank, na podlagi naslednjih kriterijev:

- BPD bi verjetno ustvarila finančni dobiček ali se izognila finančni izgubi na račun stranke;
- BPD ima drugačen interes v zvezi z rezultatom storitve, ki se opravlja za stranko, ali posla, ki se opravi v imenu stranke, kot ga ima stranka;
- BPD ima finančno ali drugo spodbudo, da interes druge stranke ali skupine strank postavi pred interes stranke; BPD ali zadevna oseba ali katerakoli oseba, ki je z BPD povezana z obvladovanjem, opravlja isto dejavnost kakor stranka;
- BPD prejme ali bo prejela od osebe, ki ni stranka, spodbudo v zvezi s storitvijo, ki se opravlja za stranko, v obliki denarnih sredstev, blaga ali storitev, ki niso standardna provizija ali opravnina za navedeno storitev v skladu s cenikom BPD.

(2) Primeri nasprotij interesov so med drugim:

- BPD je investicijski oziroma finančni svetovalec ali opravlja storitve prevzema ali združitve družb, katere finančni instrumenti so predmet transakcije;
- BPD povezuje strankino transakcijo z nasprotno stranjo, ki je tudi stranka BPD, in je dolžna ravnati v korist obeh takih strank;
- BPD kupuje finančni instrument od stranke in ga takoj proda drugi stranki BPD ali obratno;
- BPD drži pozicijo v finančnih instrumentih (tudi kratko pozicijo) za stranko;
- BPD opravlja storitev izdaje finančnih instrumentov, ki so predmet transakcije, z ali brez obveznosti odkupa ali kako drugače sodeluje pri izdaji teh finančnih instrumentov ali izvedenih finančnih instrumentov;
- BPD je vzdrževalec likvidnosti;
- BPD je izdajatelj ali povezana oseba izdajatelja finančnega instrumenta, ki je predmet transakcije;

- BPD je imetnica pomembnega deleža v družbi, katera je izdajatelj finančnih instrumentov, ki so predmet transakcij.

(3) Ukrepi BPD v zvezi s preprečevanjem nasprotij interesov med drugim vključujejo: zagotavljanje organizacijske, funkcionalne in prostorske ločenosti enot BPD, ki opravljajo posle, pri katerih se lahko pojavijo nasprotja interesov (upravljavci premoženja, borzni posredniki, zaledna pisarna), preprečevanje neprimerne vpliva med temi organizacijskimi enotami, zagotavljanje tajnosti občutljivih informacij pri opravljanju poslov, preprečevanje osebnih koristi zaposlenih pri BPD in njihovih povezanih oseb na račun strank BPD, poročanje o transakcijah teh oseb BPD, vodenje evidenc teh transakcij in zahteve po ravnanju zaposlenih pri BPD izključno v korist strank BPD.

(4) Podrobnejše vire nasprotij interesov, postopke in ukrepe za njihovo preprečevanje in upravljanje je BPD določila v Politiki obvladovanja nasprotij interesov BPD, ki je na zahtevo stranke dostopna na mestih, navedenih v 10. členu teh splošnih pogojev poslovanja.

6. člen

Varstvo osebnih podatkov

(1) BPD in stranka se zavezujeta, da bosta vse podatke in informacije, pridobljene v zvezi s temi splošnimi pogoji poslovanja in pogodbami, varovali kot poslovno skrivnost, razen če ni drugače določeno s temi splošnimi pogoji poslovanja, s pogodbami oziroma veljavnimi predpisi.

(2) BPD se obvezuje, da bo podatke o stranki varovala na primeren način, in sicer kot zaupne podatke v skladu z Zakonom o trgu finančnih instrumentov in kot osebne podatke v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov tako, da ne bo prišlo do morebitnih neupravičenih posredovanj teh podatkov nepooblaščenim osebam.

(3) Stranka nepreklicno pooblašča BPD in ji dovoljuje, da pridobi, obdeluje in hrani vse njene podatke, vključno z občutljivimi osebnimi podatki, kot so ti navedeni v pogodbi ali njeni prilogi, v svojih zbirkah ter jih uporablja za namene izvajanja teh splošnih pogojev poslovanja in pogodb v skladu z veljavnim zakonom o varstvu osebnih podatkov.

(4) Stranka soglašča, da BPD v postopku identifikacije stranke kopira osebni dokument stranke. BPD fotokopijo osebnega dokumenta stranke pridobiva in hrani kot del dokumentacije stranke za namen kasnejše preverljivosti danih podatkov in v izogib pomotam pri izpolnjevanju pogodbe. BPD kopira in hrani fotokopijo osebnega dokumenta v skladu z veljavno zakonodajo, ki ureja osebne dokumente in varstvo osebnih podatkov. Smiselno enako velja za fotokopiranje osebnega dokumenta zakonitega zastopnika in/ali pooblaščenca stranke v postopku identifikacije. Stranka s podpisom pogodbe tudi soglašča, da BPD kopira bančno kartico stranke oziroma bančno kartico tistega bančnega računa, na katerega naj se sredstva nakazujejo z namenom kasnejše preverljivosti danih podatkov. BPD hrani fotokopije navedenih dokumentov toliko časa, kolikor časa je BPD dolžna hraniti podatke o opravljeni identifikaciji stranke v skladu z veljavnimi zakoni, ki urejajo področje preprečevanja pranja denarja, trga vrednostnih papirjev in varstva osebnih podatkov. Stranka prav tako izrecno dovoljuje BPD, da hrani kopijo osebnega dokumenta stranke in ostalih dokumentov, potrebnih za izvajanje davčnih aktivnosti, plačila davka, drugih dajatev in uveljavljanja sporazuma o izogibanju dvojnega obdavčevanja ter uveljavljanja morebitnih drugih pravic ali obveznosti stranke in jo v povezavi z navedenim posreduje tretjim osebam. Stranka se s podpisom pogodbe zavezuje, da bo BPD nemudoma obvestila o spremembi osebnega dokumenta oziroma

drugega dokumenta, na podlagi katerega je bila sklenjena pogodba, in ji le-tega predložila na vpogled v najkrajšem možnem času. BPD mora dokumentacijo skrbno hraniti in jo sme uporabiti samo v namene, določene s splošnimi pogoji poslovanja oziroma za namen, določen v pogodbi.

(5) Stranka izrecno in nepreklicno dovoljuje BPD in jo s podpisom pogodbe pooblašča, da v primerih, ko je to potrebno za izvrševanje teh splošnih pogojev poslovanja in/ali pogodb ali za uveljavitev pravic BPD in/ali stranke po teh splošnih pogojih poslovanja in/ali pogodbah, posreduje podatke in informacije po teh ali v zvezi s temi splošnimi pogoji poslovanja ali pogodbami tretjim osebam in/ali opravi poizvedbe pri tretjih osebah, slednjim pa dovoljuje posredovanje takšnih podatkov in informacij BPD.

(6) Poleg navedenega stranka izrecno dovoljuje BPD uporabo osebnih podatkov, vključno z občutljivimi osebnimi podatki, ki jih je BPD posredovala ob ali v zvezi s sklenitvijo posamezne pogodbe in/ali pogodb, ki urejajo posamezne storitve v zvezi s finančnimi instrumenti, za namen neposrednega trženja storitev BPD, povezanih družb (družb v skupini) in družb, katerih storitve trži BPD in so vsakokrat objavljene na spletni strani BPD, v skladu z določili veljavnega zakona o varstvu osebnih podatkov. Za ta namen stranka dovoljuje uporabo osebnih podatkov, vključno z občutljivimi osebnimi podatki in uporabo različnih komunikacijskih sredstev, kot so: elektronska pošta, telefon, osebna pošta idr.

(7) Stranka ima pravico s pisno izjavo kadarkoli zahtevati, da BPD trajno ali začasno preneha uporabljati njene osebne podatke za namen neposrednega trženja.

(8) Stranka BPD izrecno in nepreklicno dovoljuje in jo pooblašča, da lahko pri pristojnih državnih in drugih organih ter drugih upravljavcih zbirk podatkov opravlja poizvedbe in pridobiva podatke o njenem stalnem in začasnem prebivališču oziroma sedežu, če je to potrebno za izvajanje teh splošnih pogojev poslovanja in pogodb oziroma za doseg namena poslovanja v skladu s temi splošnimi pogoji poslovanja ali pogodbami.

7. člen

Informacije o finančnih instrumentih z opisom tveganj

(1) BPD za stranke izvaja investicijske storitve glede naslednjih skupin finančnih instrumentov:

- prenosljivi vrednostni papirji,
- instrumenti denarnega trga,
- enote kolektivnih naložbenih podjetij in
- izvedeni finančni instrumenti.

(2) BPD pri opravljanju storitev v zvezi s finančnimi instrumenti v vsem pazi na interese stranke v skladu z 213. členom ZTFI. BPD seznanja stranko s tveganji, povezanimi z naložbami v finančne instrumente, ki so pomembni za odločitev stranke v zvezi s storitvijo in z naložbami v finančne instrumente. Stranka v celoti in nepreklicno nosi vsa tveganja v zvezi s finančnimi instrumenti.

(3) Stranka potrjuje BPD, da je seznanjena in se zaveda, da so naložbe v finančne instrumente tvegane in da lahko zaradi neugodnih razmer na trgih kapitala, denarja ali valut, zaradi gibanja obrestnih mer in dejavnikov na strani poslovanja in bonitete izdajatelja finančnega instrumenta pri prodaji finančnih instrumentov iztrži nižjo ceno finančnega instrumenta, kot je zanj plačala ob nakupu. Kupec finančnega instrumenta je pri nakupu izpostavljen tudi tveganju neizpolnitve obveznosti izdajatelja ter ostalim tveganjem, ki izhajajo iz razmer na trgu, med katere štejejo likvidnostno tveganje, tveganje sprememb obrestnih mer, tveganje reinvestiranja in valutno tveganje. Sprememba ravni obrestnih mer vpliva še posebej na ceno dolžniških finančnih instrumentov, ki vključujejo tudi tveganje reinvestiranja izplačanih kuponov pred

zapadlostjo finančnega instrumenta. Na spremembe tržnih razmer vplivajo tudi spremembe zakonodaje, še posebej na področju urejanja denarnega trga in trga kapitala, na področju davkov, mednarodnega poslovanja in mednarodnega pretoka kapitala. Naložbe v finančne instrumente v tujini so povezane z dodatnimi tveganji, kot so: tveganje izročitve in prevzema finančnih instrumentov, različnih standardov pri poravnavi in hrambi finančnih instrumentov, spremembe višine transakcijskih stroškov, skrbništva nad finančnimi instrumenti, valutno tveganje, tveganje spremembe lokalne davčne in druge zakonodaje, možnosti razlastitve in podobno. Cena finančnih instrumentov oziroma vrednost naložbe stranke je odvisna tudi od globalnih političnih razmer, političnih razmer v posamezni regiji ali državi, od naravnih in ekoloških nesreč, vojn in drugih konfliktnih situacij, kriz ter drugih prej neomenjenih vzrokov.

(4) V nadaljevanju so predstavljena tveganja, povezana s posameznimi finančnimi instrumenti. BPD lahko v posebnem dokumentu podrobneje predstavi posamezne finančne instrumente oziroma z njimi povezana tveganja, ki ga objavi na spletni strani BPD.

(5) Ta predstavitev ne razkriva vseh tveganj in drugih pomembnih vidikov trgovanja s finančnimi instrumenti in zato ne more nadomestiti temeljitega preverjanja konkretnega finančnega instrumenta ali produkta s strani stranke. BPD stranki svetuje, da se v zvezi s konkretno investicijsko storitvijo ali poslom natančno seznanijo z dodatnimi razkritji in tveganji v zvezi s tem finančnim instrumentom ali storitvijo.

(6) Sredstva, ki jih vlagatelji nalagajo v finančne instrumente, naj bodo na razpolago za daljše časovno obdobje. Finančni instrumenti oziroma njihove vrednosti v kratkem obdobju precej nihajo in so lahko nelikvidni. Zgodovinska statistika pokaže, da so v daljšem obdobju vrednostni papirji generalno imeli višji donos kot nekatere druge naložbe (npr. bančni depoziti), čeprav taka statistika ne zagotavlja višjih donosov v prihodnje. Naložbe v vrednostne papirje in druge finančne instrumente naj ne presegajo strankinih zmožnosti. Ker so take naložbe tvegane, mora vsaka stranka sama presoditi, koliko potencialne izgube si lahko privoščijo in se temu ustrezno zavarovati.

(7) Zaradi večje likvidnosti in transparentnosti poslovanja vsem strankam priporočamo opravljanje poslov z vrednostnimi papirji ali drugimi finančnimi instrumenti preko organiziranega trga in pooblaščenih udeležencev tega trga. Kljub nekoliko višjim stroškom, jim organiziran trg ponuja večjo varnost pri trgovanju in poenostavljen postopek preknjižb.

(8) Stranka je seznanjena in se zaveda, da na vsakem trgu veljajo posebna pravila trgovanja in poravnave, s katerimi se je stranka dolžna seznaniti pred oddajo posameznega naročila. Seznam izpolnitvenih pomočnikov BPD in povezave na spletne strani le-teh so objavljene na spletni strani BPD.

Splošna tveganja, ki se lahko pojavijo pri trgovanju s finančnimi instrumenti

- **Tržno tveganje** je tveganje finančne izgube zaradi sprememb v vrednostih finančnih instrumentov, ki jih ima stranka v lasti.
- **Valutno ali tečajno tveganje** je tveganje, da bo valuta, v kateri so denominirani finančni instrumenti, ki jih ima stranka v lasti, izgubila vrednost glede na domačo valuto.
- **Likvidnostno tveganje** je tveganje, da se zaradi omejene likvidnosti naložb na trgu finančnih instrumentov z instrumenti ne da trgovati oziroma se lahko z njimi trguje le po slabših pogojih (zlasti cenovnih).

- **Kreditno tveganje** je tveganje, da nasprotna stranka ali izdajatelj finančnega instrumenta ne bo poravnal svoje obveznosti bodisi, ko zapade plačilo, bodisi kadarkoli po tem datumu. To tveganje vključuje tudi tveganje znižanja vrednosti finančnega instrumenta kot posledice večje verjetnosti neplačila zapadle obveznosti, kar se največkrat odrazi preko znižanja bonitetne ocene dolžniških instrumentov takega izdajatelja.
- **Operativno tveganje** je tveganje nastanka izgube zaradi naslednjih okoliščin: zaradi neustreznosti ali nepravilnega izvajanja notranjih procesov, zaradi drugih nepravilnih ravnanj ljudi, ki spadajo v notranjo poslovno sfero pravne osebe, zaradi neustreznosti ali nepravilnega delovanja sistemov, ki spadajo v notranjo poslovno sfero pravne osebe, ali zaradi zunanjih dogodkov ali dejanj.
- **Državno tveganje** je tveganje, da izredni dogodki, ki ne izvirajo na finančnih trgih, nanj vplivajo in s tem zmanjšajo vrednost strankinih naložb. Ti dogodki so lahko politične ali ekonomske narave ali posledica višje sile (naravne nesreče, vojne). Tovrstno tveganje je povečano v tako imenovanih državah »emerging market economies« (v nadaljevanju: razvijajoči se trgi), torej državah, ki so na nižji stopnji ekonomskega razvoja in so relativno nedavno odprle svoje trge tujim vlagateljem.
- **Informacijsko tveganje** je tveganje, da ni mogoče pridobiti ustreznih informacij o izdajateljih, nasprotnih strankah ali drugih ekonomskih subjektih, ki so vključeni v transakcije stranke. Tudi tovrstno tveganje je povečano na razvijajočih se trgih.
- **Davčno tveganje** je tveganje spremembe davčne zakonodaje, ki ureja področje trgovanja s finančnimi instrumenti in lahko zniža donosnost naložb stranke. Poleg tega je pri trgovanju na tujih trgih mogoče, da ne obstaja sporazum o izogibanju dvojnega obdavčevanja kapitalskih dobičkov. Tudi tovrstno tveganje je povečano na razvijajočih se trgih.

Tveganja, povezana s trgovanjem s posameznimi finančnimi instrumenti

- **Delnice**

Delnica je lastniški finančni instrument. Glede na pravice iz delnic so delnice navadne (redne) in prednostne (ugodnostne). Navadne delnice so delnice, ki dajejo njihovim imetnikom: pravico do udeležbe pri upravljanju družbe; pravico do dela dobička (dividenda) in pravico do ustreznega dela preostalega premoženja po likvidaciji ali stečaju družbe. Prednostne delnice so delnice, ki zagotavljajo njihovim imetnikom poleg pravic, ki pripadajo navadnim delnicam, še določene prednostne pravice, na primer prednost pri izplačilu vnaprej določenih zneskov ali odstotkov od nominalne vrednosti delnic ali dobička, prednost pri izplačilu ob likvidaciji družbe in druge pravice, določene s statutom družbe. Prednostne delnice se lahko izdajajo tudi brez glasovalne pravice. Donos lastniškega finančnega instrumenta je sestavljen iz izplačanih dividend, o katerih odločajo lastniki podjetja na skupščini, ter razlike v ceni delnice, ki nastane od trenutka prodaje in nakupa. Razlika je lahko pozitivna ali negativna in jo je nemogoče napovedovati z gotovostjo.

Tveganja, povezana z investiranjem v delnice, so npr. izguba, povezana s padcem cen delnic, upoštevaje dejstvo, da pretekli donosi ne jamčijo bodočih; tveganje nedoseganja pričakovanih bodočih poslovnih rezultatov izdajatelja; tveganje stečaja oziroma neizpolnitve obveznosti izdajatelja; tveganje drugih sprememb v gospodarstvu, na katere izdajatelj ne more vplivati in ki lahko povzročijo spremembo vrednosti naložbe (tržna tveganja), kot npr. spremembe obrestnih mer (tveganje obrestne mere) in sprememba zakonodaje (še posebej na področju urejanja trgov denarja in trgov kapitala, na področju davkov in mednarodnega pretoka kapitala), naravne in ekološke nesreče, vojne in ostale konfliktne situacije ali drugi primeri višje sile; pomanjkanje povpraševanja po delnici, zaradi katere imetnik le-te v želenem trenutku ne bo mogel prodati oz. jo bo lahko prodal le po nižji ceni; nelikvidnost povečuje razliko med ponujeno in povpraševano ceno na trgu, ki se lahko močno razlikujeta od povprečne tržne cene (likvidnostno tveganje); v primeru, da se delnica glasi na tujo valuto, investitor sprejema tudi valutno tveganje; donos finančnega instrumenta je v tem primeru odvisen tudi od gibanja tuje valute glede na domačo, kar lahko vpliva na zmanjšanje donosa zaradi neugodnih valutnih nihanj. Naložba v delnice ne vsebuje finančnega vzvoda. Z nakupom delnic vlagatelj tvega izgubo celotne investicije.

- **Obveznice in instrumenti denarnega trga**

Obveznica je fiksno ali variabilno obrestovan dolžniški vrednostni papir, s katerim se izdajatelj obveže imetniku, v skladu z vnaprej dogovorjenim načrtom, ob dospelosti ali že v času trajanja obveznice izplačati glavnico in pripadajoče obresti.

Donos obveznice je sestavljen iz obresti na vloženi kapital in iz razlike med nakupno in prodajno ceno obveznice. Donos je lahko vnaprej določen le, če se obveznica drži do zapadlosti in ima fiksno obrestno mero. Donosa obveznic s spremenljivimi obrestnimi merami ni možno vnaprej določiti. Donose obveznic, ki so znatno nad običajnimi donosi, je potrebno presojati s posebno previdnostjo in preveriti kreditno tveganje izdajatelja. Prodajna cena prav tako ni znana vnaprej in se lahko razlikuje od cene, ki je bila uporabljena pri računanju pričakovanega donosa. Torej se lahko pričakovani in realizirani donos razlikujeta. Od realiziranega donosa je potrebno odšteti tudi morebitne transakcijske stroške.

Tveganja, povezana z nakupom obveznic, so npr. tveganje, da izdajatelj ne bo izpolnil svojih obveznosti (kreditno tveganje), tveganje spremembe obrestnih mer, tveganje sprememb v gospodarstvu, na katere izdajatelj nima vpliva, likvidnostno tveganje, tržno tveganje, valutno tveganje. Z nakupom obveznice vlagatelj lahko tvega izgubo celotne investicije, zlasti z nakupom obveznic, ki jih izdajajo izdajatelji z nizko boniteto t.i. »junk bonds«, sicer pa je verjetnost, da do tega pride, zelo majhna.

Instrumenti denarnega trga so vse vrste instrumentov, s katerimi se običajno trguje na denarnem trgu (zakladne

menice, potrdila o denarnem depozitu in komercialni zapisi), razen plačilnih instrumentov.

Tveganja, povezana z nakupom instrumentov denarnega trga, so smiselno enaka tveganjem, navedenim pri tveganjih v zvezi z nakupom obveznic.

- **Enote kolektivnih naložbenih podjetij**

Kolektivni naložbeni podjetje, razen podjetja zaprtega tipa, je vzajemni sklad ali investicijska družba,

1. katere namen je skupinsko nalaganje kapitala, ki ga zagotavlja javnosti in ki deluje po načelu razpršitve tveganja, ter
2. enote katere se na zahtevo njihovega imetnika odkupijo oziroma izplačajo neposredno ali posredno iz premoženja tega podjetja.

Tveganja, povezana z nakupom enot kolektivnih naložbenih podjetij, so npr. tveganja, povezana s padcem cene enote kolektivnega naložbenega podjetja, upoštevaje dejstvo, da pretekli donosi ne jamčijo bodočih donosov, negotova delitev dobička, tveganje zamude oz. nezmožnost izplačila enot iz vrednosti premoženja tega podjetja. Z nakupom enot kolektivnih naložbenih podjetij vlagatelj tvega izgubo celotne investicije.

- **Izvedeni finančni instrumenti**

Izvedeni finančni instrumenti so finančni instrumenti, ki so izvedeni iz osnovnega instrumenta, npr. iz delnice, obveznice, valute, obrestne mere, blaga itd. Primeri izvedenih finančnih instrumentov so opcije, certifikati, pogodbe na razliko v ceni (CFD), standardizirane terminske pogodbe (STP), nakupni boni (warranti).

Trgovanje z izvedenimi instrumenti, npr. na valutnem trgu, s CFD-ji, STP-ji, opcijami, certifikati in ostalimi zapletenimi finančnimi instrumenti, ni primerno za vsakega investitorja. Strankam se splošno priporoča razpršenost naložb v različne finančne instrumente različnih izdajateljev, tako da je zmanjšana izpostavljenost na posamezni finančni instrument.

Uporaba finančnega vzvoda

Izvedeni finančni instrumenti lahko vsebujejo finančni vzvod, kar pomeni, da se sprememba v vrednosti osnovnega instrumenta v sorazmerno večji meri odraža na vrednosti strankine naložbe. To lahko deluje stranki v prid ali v škodo. V primeru za stranko neugodnega premika na trgu se lahko zgodi, da izgubi celotno vrednost svoje naložbe ali pri nekaterih vrstah izvedenih finančnih instrumentov celo več kot to. Stopnja finančnega vzvoda se razlikuje po posameznih instrumentih, zato se je stranka dolžna poučiti o tem pred sklepanjem vsakega posla take vrste.

Zahteve za kritje

Pri nekaterih izvedenih finančnih instrumentih ni potrebno zagotavljati celotne vrednosti posla pred nakupom, ampak je dovolj le na kritnem računu vzdrževati vnaprej določen delež posla. V primeru spremembe zahtev za kritje s strani izdajatelja ali za stranko neugodnega premika tečaja se lahko zgodi, da

bodo zahteve za kritje odprtih pozicij presegle znesek strankinega kritja. Če stranka ne zapre nekaterih pozicij ali nakaže dodatna sredstva na trgovalni račun, se lahko zgodi, da bodo vse strankine pozicije prisilno zaprte. Vse morebitne trgovalne izgube, ki bi pri tem nastale, krije stranka.

Ukrepi za zmanjševanje izgube – naročila Stop, likvidacija certifikatov Knock-Out

Nekateri izvedeni finančni instrumenti omogočajo samodejno zapiranje pozicije ob vnaprej določenih vrednostih, lahko tudi za namene določanja največje želene izgube. Uresničevanje teh ukrepov je podvrženo likvidnostnemu tveganju, zato je mogoče, da bo posel zaključen po slabši vrednosti, kot je bila predvidena ob sprožitvi zapiranja pozicije.

Trgovanje z opcijami, warranti ipd.

Trgovanje z opcijami lahko vključuje visoko stopnjo tveganja. Stranka se zaveda, da mora pred opravljanjem poslov z opcijami preveriti, za koliko se mora spremeniti vrednost osnovnega instrumenta, iz katerega je izvedena opcija, preden ta pridobi notranjo vrednost, ki pokrije premijo in transakcijske stroške, ki jih je stranka plačala. Vsaka stranka naj se pred posli z opcijami poduči o lastnostih teh instrumentov in predvsem o naravi pogodbenega razmerja, v katerega vstopi s prodajo opcije, saj je v tem primeru izguba lahko neomejena.

8. člen

Nadomestilo za opravljene storitve

(1) Nadomestilo za opravljene storitve plača stranka BPD v višini, določeni z vsakokrat veljavnim cenikom storitev BPD.

(2) Nadomestilo za opravljene storitve sestavljajo, odvisno od vrste posla: provizija oziroma nadomestilo BPD, nadomestilo druge borznoposredniške družbe, izpolnitvenega pomočnika oziroma skrbniške banke, nadomestilo borze in registra finančnih instrumentov (KDD ali drugega) ter stroški plačilnega prometa in stroški menjave denarnih sredstev, vse v višini, določeni z vsakokrat veljavnim cenikom. Stranka nosi tudi druge bremenitve kot so: vsi davki, davščine, pristojbine, takse ali druge podobne bremenitve, ki jih je potrebno plačati v zvezi z izvrševanjem storitev v zvezi s finančnimi instrumenti.

(3) Kadar nadomestilo za opravljene storitve ni določeno s cenikom storitev BPD, ga BPD in stranka določita ustno (ob osebni navzočnosti ali po telefonu) ali pisno (tudi preko e-pošte). Nadomestilo se določi ustno ali pisno (tudi preko e-pošte) tudi v primeru, kadar se BPD in stranka dogovorita za drugačno nadomestilo od tistega, določenega s cenikom BPD. V primeru, da se BPD in stranka dogovorita za nadomestilo, ki je višje od tistega, določenega s cenikom BPD, lahko to določita samo pisno (tudi preko e-pošte).

(4) BPD ni dolžna izpolniti svoje obveznosti, če stranka ni pripravljena sočasno oziroma predhodno izpolniti svoje obveznosti plačila nadomestil iz tega člena, razen če je to med BPD in stranko dogovorjeno drugače oziroma je s temi splošnimi pogoji poslovanja ali predpisi določeno drugače.

9. člen

Neporavnane obveznosti stranke

(1) Če stranka pravilno in pravočasno ne poravnava vseh svojih obveznosti po teh splošnih pogojih poslovanja, posamezni pogodbi ali iz posameznega posla, sklenjenega za njen račun, stranka

nepreklicno dovoljuje in pooblašča BPD, da za poravnavo zapadlih obveznosti stranke v breme denarnih sredstev stranke na skupnem računu strank oziroma denarnem poddepoju stranke pri BPD oziroma računu stranke pri izpolnitvenem pomočniku BPD (v nadaljevanju tega člena: denarni poddepo) in v breme katerokoli valute na denarnem poddepoju stranke poplača katerokoli svojo terjatev do stranke s katerokoli terjatvijo stranke do BPD. BPD je upravičena za vsakokratno tovrstno poravnavo obveznosti stranke do BPD zaračunati manipulativne stroške.

(2) BPD ima za zavarovanje svojih terjatev do stranke, ki so nastale na podlagi pogodbe o opravljanju investicijskih ali pomožnih investicijskih storitev za stranko, zastavno pravico na vseh finančnih instrumentih in denarnih zneskih, ki jih je dobila pri opravljanju teh storitev za stranko. Za to zastavno pravico na finančnih instrumentih se domneva obstoj dogovora o izvensodni prodaji po zakonu, ki ureja stvarnopravna razmerja. Smiselno enako velja tudi za zastavo tistih finančnih instrumentov stranke, ki se nahajajo na računih/registrih izven RS. Prejeto kupnino BPD uporabi za poravnavo obveznosti stranke, povečanih za natečene zamudne obresti in vse morebitne stroške. Stranka soglaša, da je v primeru iz tega odstavka upravičenec do vseh izplačil dividend, obresti oziroma drugih še nezapadlih donosov iz zadevnih finančnih instrumentov BPD. BPD v primeru zunajsodne prodaje oziroma uresničitve zastavne pravice na sredstvih stranke ne odgovarja stranki za morebitno neposredno ali posredno nastalo škodo, stroške ali druge obveznosti, ki bi jih stranka utrpela zaradi ravnanj BPD.

10. člen

Dokumentacija, namenjena stranki

BPD pred sklenitvijo pogodbe stranki izroči izvod splošnih pogojev poslovanja, cenik storitev BPD, Politiko izvrševanja naročil strank BPD. Vsakokrat veljavni splošni pogoji poslovanja, cenik storitev BPD, Informacija o sistemu jamstva za terjatve vlagateljev, Pravilnik o internih pritožbenih postopkih in izvensodnem reševanju sporov, Politika obvladovanja nasprotij interesov BPD, Politika izvrševanja naročil strank BPD, Politika razvrščanja strank BPD, Pravila poddepoja ter morebitna pravila za posamezne storitve oziroma vrste storitve so stranki na vpogled na vidnem in dostopnem mestu v vsakem prostoru, kjer BPD ali njeni odvisni borznoposredniški zastopniki poslujejo s strankami ter na spletni strani BPD.

11. člen

Razvrščanje strank

(1) BPD stranke pri opravljanju storitev iz 1. člena teh splošnih pogojev poslovanja obravnava v skladu s Politiko razvrščanja strank BPD kot: profesionalne, neprofesionalne in/ali primerne nasprotne stranke in jim tej razvrstitvi primerno zagotavlja ustrezno raven varstva. Primerna nasprotna stranka in profesionalna stranka lahko vedno zahtevata obravnavo kot neprofesionalna stranka.

(2) BPD stranko izrecno opozarja, da pred izvršitvijo oziroma posredovanjem naročila profesionalne stranke BPD ne preverja strankinega znanja in izkušenj. Enako velja, ko BPD izvršuje oziroma posreduje naročilo neprofesionalne stranke na strankino pobudo in se naročilo stranke nanaša na naslednje finančne instrumente:

- na delnice, ki so uvrščene v trgovanje na organiziranem trgu ali na enakovrednem trgu v tretji državi,
- na instrumente denarnega trga,
- na obveznice in druge oblike dolžniških finančnih instrumentov, razen tistih, ki imajo značilnosti izvedenih finančnih instrumentov,
- na enote kolektivnih naložbenih podjetij UCITS ali

- na druge nezapletene finančne instrumente.

(3) Primernim nasprotnim strankam BPD ne zagotavlja izvrševanja naročil pod najugodnejšimi pogoji za stranko iz 226. člena ZTFI. Ti splošni pogoji poslovanja se ne uporabljajo za primerne nasprotno stranke, kjer se sklicujejo na Politiko izvrševanja naročil strank BPD.

12. člen

Sistem jamstva za terjatve vlagateljev in izločena sredstva

(1) BPD zagotavlja strankam sistem jamstva za terjatve vlagateljev v skladu z določili ZTFI. BPD finančne instrumente in sredstva strank vodi ločeno od lastnih finančnih instrumentov in sredstev. V primeru stečaja BPD se v skladu s sistemom jamstva za terjatve vlagateljev neprofesionalni stranki izplača zajamčena terjatev v višini, kot je določena s predpisom, ki ureja trg finančnih instrumentov. Terjatve profesionalnih strank, ki so razporejene med le-te po zakonu, ne glede na to, kako jih BPD razvršča, niso zajamčene, prav tako niso zajamčene terjatve profesionalnih strank, ki so v skladu s Politiko razvrščanja strank BPD zahtevale neprofesionalno obravnavo. Podrobnejša informacija o sistemu jamstva za terjatve vlagateljev je dostopna na spletni strani BPD ter v vsakem prostoru, kjer BPD ali njeni odvisni borzno-posredniški zastopniki poslujejo s strankami.

(2) BPD denarna sredstva strank vodi na posebnem denarnem računu BPD za stranke pri Banki Slovenije oziroma skrbniški ali drugi banki, v svojih evidencah pa na denarnem poddepoju stranke, pri čemer imajo ta sredstva naravo izločenih sredstev BPD in v primeru stečaja BPD ne sodijo v njeno premoženjsko maso. Finančni instrumenti, ki jih vodi BPD na računih strank pri KDD in za račun strank v poddepoju, ne predstavljajo premoženja BPD in v primeru stečaja BPD ne sodijo v njeno premoženjsko maso.

(3) Denarna sredstva strank na računih iz predhodnega odstavka tega člena se ne obrestujejo.

13. člen

Poslovanje za svoj račun in izvršitev naročila stranke

Posel s finančnimi instrumenti, ki ga BPD sklene s stranko za svoj račun, predstavlja izvršitev naročila stranke, pod pogojem, da BPD pri takem poslovanju deluje za račun stranke. Glede domnev, kdaj se šteje, da BPD pri teh poslih deluje za račun stranke in kdaj za svoj račun, veljajo določbe relevantne veljavne zakonodaje.

2. BORZNO POSREDOVANJE

14. člen

Borzno posredovanje

(1) Storitve borznega posredovanja obsegajo sprejemanje naročil stranke za nakup oziroma prodajo finančnih instrumentov ter izvrševanje teh naročil za račun stranke na organiziranem trgu ali MTF (Multilateral Trading Facility – večstranski sistem trgovanja) ali izven njega v Republiki Sloveniji proti plačilu provizije (izvrševanje naročil).

(2) Storitve borznega posredovanja obsegajo tudi sprejemanje in posredovanje naročil stranke v zvezi z enim ali več finančnimi instrumenti v izvršitev drugim borzno-posredniškim družbam na tujem organiziranem ali MTF ali neorganiziranem trgu proti plačilu provizije (posredovanje naročil). Tuji trgi so trgi držav članic EU (razen Republike Slovenije) in tretjih držav.

15. člen

Podpis pogodbe

(1) Pred sprejemom prvega naročila za nakup oziroma prodajo finančnih instrumentov skleneta BPD in stranka pogodbo o borznem posredovanju v pisni obliki – »Pogodba o borznem posredovanju, posredovanju naročil in vodenju računov finančnih instrumentov« (v nadaljevanju: Pogodba o borznem posredovanju).

(2) S Pogodbo o borznem posredovanju se BPD zavezuje izvrševati nakupe in prodaje finančnih instrumentov po nalogih in za račun stranke na domačem trgu ter posredovati naročila izpolnitvenim pomočnikom v izvršitev na tuje trge, ki so navedeni na spletni strani BPD. Pogodba o borznem posredovanju obsega tudi vodenje računov nematerializiranih finančnih instrumentov oziroma vodenje poddepoja finančnih instrumentov.

(3) Za sprejemanje in posredovanje naročil v izvršitev na tujih trgih se smiselno uporabljajo določila, ki urejajo storitve borznega posredovanja na domačem trgu, v kolikor ni s temi splošnimi pogoji poslovanja določeno drugače.

16. člen

Račun finančnih instrumentov

(1) Po sklenitvi Pogodbe o borznem posredovanju in pred prvim naročilom stranke za nakup oziroma prodajo finančnih instrumentov in nematerializiranih vrednostnih papirjev, BPD odpre stranki trgovalni račun, na katerem vodi stanja finančnih instrumentov (poddepo) in nematerializiranih vrednostnih papirjev v imenu in za račun stranke.

(2) Način vodenja finančnih instrumentov stranke, vpisanih v centralnem depozitu finančnih instrumentov, finančnih instrumentov, izdanih kot pisne listine ter finančnih instrumentov izdajateljcev držav članic oziroma tretjih držav v imenu in za račun stranke pri drugem centralnem depozitu oziroma prek drugega vmesnega poddepozitarja, BPD in stranka določita s pogodbo oziroma je določen v Pravilih poddepoja, ki so dostopna na mestih, navedenih v 10. členu teh splošnih pogojev poslovanja.

(3) BPD lahko zapre račun nematerializiranih vrednostnih papirjev stranke, na katerem je stanje vrednostnih papirjev enako nič, če se je obdobje, za katerega je stranka plačala nadomestilo oziroma stroške za vodenje trgovalnega računa, izteklo.

17. člen

Prejem naročila stranke

(1) Stranka lahko poda naročilo za nakup oziroma prodajo finančnih instrumentov na sedežu BPD, v poslovalnicah BPD ter pri odvisnih borzno-posredniških zastopnikih BPD, v okviru poslovnega časa sedeža, poslovalnic oziroma borzno-posredniških zastopnikov BPD. Seznam poslovalnic in odvisnih borzno-posredniških zastopnikov BPD je naveden na spletni strani BPD.

(2) Na sedežu BPD, v poslovalnici BPD, ki izvršuje naročila strank, lahko stranka odda naročilo na enega od naslednjih načinov:

- osebno,
- telefonsko na telefonske številke, objavljene na spletni strani BPD,
- po faksu, namenjenemu prejemanju naročil,
- po elektronski pošti, na naslov, namenjen prejemanju naročil ali
- po pošti.

(3) V poslovalnicah, ki ne izvršujejo naročil, in pri odvisnih borzno-posredniških zastopnikih BPD lahko stranka odda le pisna naročila in samo, če se tam osebno oglasi. Ne glede na prejšnjo poved lahko stranka pri določenih odvisnih borzno-posredniških zastopnikih BPD in poslovalnicah BPD, ki ne izvršujejo naročil strank, odda naročilo tudi na druge načine, če je tako navedeno na

vsakokratnem seznamu odvisnih borznoposredniških zastopnikov BPD in poslovalnic BPD.

(4) Prav tako lahko stranka odda naročilo preko elektronske trgovalne platforme za domači ali tuji trg, skladno z vsakokrat veljavnimi pravili, ki urejajo tovrstno trgovanje.

(5) V primeru telefonskega podajanja naročil za nakup oziroma prodajo finančnih instrumentov se je stranka zaradi ugotovitve istovetnosti na zahtevo borznega posrednika dolžna predstaviti tudi z navedbo osebnih podatkov. V primeru, da naročilo podaja pooblaščenec, je dolžan navesti svoje ime, priimek ter na zahtevo borznega posrednika tudi ostale osebne podatke. V primeru, da je stranka pooblastila pooblaščenca po Pogodbi o borznem posredovanju, BPD pooblaščenca v primeru oddaje naročil za stranko obravnava kot stranko in v razmerju do njega izpolnjuje vse obveznosti do stranke (npr. pojasnilna obveznost).

(6) BPD telefonske pogovore na telefonskih številkah, preko katerih prejema naročila strank, snema. Namen snemanja telefonskih pogovorov je omogočiti morebitno preverjanje oziroma dokazovanje vsebine telefonskega pogovora s strankami, ki imajo z BPD sklenjeno pogodbo o opravljanju investicijskih ali pomožnih investicijskih storitev in poslov.

Stranka s podpisom Pogodbe o borznem posredovanju daje izrecno privolitev k snemanju telefonskih pogovorov. Posnetki telefonskih pogovorov so last BPD. BPD se zavezuje, da so ti telefonski pogovori poslovna skrivnost in da se ne bodo posredovali nepooblaščenim osebam. Posnetki telefonskih pogovorov se hranijo na način in za obdobje, določeno z internim pravilnikom BPD.

(7) Za datum in uro prejema naročila štejeta datum in ura, ko je naročilo prispelo na sedež BPD oziroma v poslovalnico BPD, ki bo naročilo izvršila. V poslovalnicah BPD, ki izvršujejo naročila strank oziroma jih posredujejo izpolnitvenim pomočnikom v izvršitev, lahko stranka poda naročilo na načine iz prvega odstavka tega člena. Naročila oddana v poslovalnicah BPD v zvezi s finančnimi instrumenti, ki kotirajo na trgih držav članic in tretjih držav posredujejo poslovalnice BPD, v primerih, ko jih ne posredujejo same neposredno izpolnitvenim pomočnikom, v izvršitev na sedež ali v poslovalnico BPD, ki naročila strank posreduje v izvršitev izpolnitvenim pomočnikom, praviloma takoj oziroma najkasneje naslednji delovni dan od prejema naročila. Za datum in uro prejema naročila v primeru iz predhodnega stavka štejeta datum in ura, ko je naročilo prispelo na sedež ali v poslovalnico BPD, ki naročila strank posreduje v izvršitev izpolnitvenim pomočnikom.

(8) Odvisni borznoposredniški zastopnik posreduje naročilo stranke, podano skladno s temi splošnimi pogoji poslovanja, na sedež BPD ali v poslovalnico BPD, ki izvršuje naročila strank, najkasneje v enem delovnem dnevu od prejema naročila. Za datum in uro prejema naročila v takem primeru štejeta datum in ura, ko je naročilo prispelo na sedež BPD oziroma v poslovalnico BPD, ki izvršuje naročila strank.

(9) V primeru, da podaja stranka naročilo za nakup ali prodajo finančnih instrumentov po elektronski pošti ali po faksu pri BPD, BPD najkasneje vsakih 15 minut preverja prispela naročila in jih vnaša v evidenco naročil.

(10) V primeru, da podaja stranka naročilo za nakup ali prodajo finančnih instrumentov prek elektronskega trgovalnega sistema, se mora ob vstopu v sistem identificirati z dodeljenim uporabniškim imenom in geslom. BPD ne odgovarja za morebitno škodo, povzročeno stranki zaradi neupravičene uporabe osebnega gesla za identifikacijo s strani nepooblaščenih oseb.

(11) Naročilo za prodajo finančnih instrumentov v imenu osebe brez polne poslovne sposobnosti lahko podaja njen zakoniti zastopnik oziroma skrbnik, skladno z vsakokrat veljavnimi predpisi, ki urejajo to področje.

(12) Šteje se, da je nakupno oziroma prodajno naročilo, ki ga stranka odda BPD sočasno s sklenitvijo Pogodbe o borznem posredovanju, oddano BPD v trenutku odprtja računa iz 16. člena teh splošnih pogojev poslovanja.

(13) V primeru, da podaja naročilo za nakup ali prodajo finančnih instrumentov za račun stranke njen pooblaščenec, mora le-ta BPD predhodno predložiti notarsko overjeno pooblastilo stranke z ustrežno vsebino oziroma ga mora stranka osebno pri BPD pooblastiti za razpolaganje s finančnimi instrumenti na njenem računu.

18. člen

Vrste naročil

(1) Stranka lahko odda BPD vrste naročil, določene s splošnimi akti borze oziroma predpisi trga, na katerem bo naročilo stranke izvršeno. Ne glede na prejšnji stavek stranka pri odvisnih borznoposredniških zastopnikih BPD ne more oddati naročila s preudarkom, razen če to stranka, navkljub dodatnemu pojasnilu, izrecno zahteva.

Vrste naročil se delijo:

- **glede na vrsto transakcije:** *nakupno* oziroma *prodajno* naročilo.
- **glede na ceno:** *tržno*, s *preudarkom*, *omejeno*. *Tržno naročilo* je naročilo, kjer stranka ne postavlja omejitev glede tečaja in se naročilo lahko izvrši v skladu s pravili organiziranega trga, poslovnimi običaji in Politiko izvrševanja naročil strank BPD po tržnih pogojih v trenutku, ko je naročilo vneseno v trgovalni sistem oziroma pride na trg, če so izpolnjeni strankini pogoji za izvršitev naročila in je naročilo takrat mogoče izvršiti. *Naročilo s preudarkom* je naročilo, v katerem stranka ne določi cene oziroma najnižje ali najvišje cene, saj izvršitev oziroma neizvršitev prepušča presoji borznega posrednika in mu veljavnost poteče s potekom dneva sprejema naročila, v kolikor je bilo naročilo sprejeto v času trgovanja. *Omejeno naročilo* je naročilo, kjer stranka določi še sprejemljiv tečaj nakupa (najvišji) oziroma prodaje (najnižji).
- **glede na mesto izvršitve.**
- **glede na količino.**
- **glede na čas izvršitve:** *dnevno*, *odprto*, *terminsko naročilo*. *Dnevno naročilo* velja samo isti dan, kot je bilo sprejeto. *Odprto naročilo* velja do izvršitve ali preklica, vendar v časovnem okviru, ki je predpisan na posameznem organiziranem trgu. *Terminsko naročilo* velja od trenutka sprejema do vključno določenega datuma. Veljavnost odprtih in terminskih naročil na Ljubljanski borzi ne more biti daljša od 90 dni od dneva sprejema naročila oz. kot je določeno z vsakokratnimi pravili Ljubljanske borze, na ostalih trgih pa, kot je to določeno s pravili trga, na katerem naj bi se naročilo stranke izvršilo.
- **glede na pogoje načina izvršitve, trgovalne pogoje in druge kriterije,** skladno z vsakokrat veljavnimi pravili Ljubljanske borze in posameznega trga, na katerem naj bi se naročilo stranke izvršilo.

(2) Vrste naročil za nakup, prodajo oziroma vpis finančnih instrumentov v tujini se določijo po predpisih trga, na katerem bo naročilo stranke v tujini izvršeno. Seznam izpolnitvenih pomočnikov BPD in povezave na spletne strani le-teh so objavljene na spletni strani BPD.

(3) Tržno naročilo za nakup in prodajo finančnih instrumentov, ki so uvrščeni na organiziran trg, se izvrši v skladu z vsakokrat veljavnimi pravili organiziranega trga, poslovnimi običaji in Politiko izvrševanja naročil strank BPD. Pri tem obstaja tveganje, da tečaj, po katerem je bil posel sklenjen, bistveno odstopa od zadnjega enotnega tečaja oziroma zadnjega zaključnega tečaja oziroma zadnjega javno objavljenega tečaja finančnega instrumenta, pri čemer BPD ne odgovarja stranki za škodo, izgubo ali stroške, ki bi utegnili nastati stranki oziroma bi jih stranka utrpela v tem primeru.

(4) Naročilo stranke preneha veljati, ko ga stranka prekliče skladno z veljavnimi predpisi in temi splošnimi pogoji poslovanja, ali ko poteče rok veljavnosti, določen v naročilu. Naročilo s preudarkom preneha veljati tudi:

- če ga je BPD sprejela pred koncem trgovanja na trgu, na katerem naj se naročilo izvrši: s potekom dne, ko je to naročilo sprejela;
- če ga je BPD sprejela po koncu trgovanja na trgu, na katerem naj se naročilo izvrši: s potekom naslednjega trgovalnega dne po dnevu, ko je to naročilo sprejela.

19. člen

Nalog za prenos

Šteje se, da naročilo stranke za prodajo finančnih instrumentov na organiziranem trgu vsebuje tudi nalog za prenos finančnih instrumentov z računa oziroma poddepoja stranke zaradi izpolnitve obveznosti iz prodaje, sklenjene na organiziranem trgu.

20. člen

Odgovornost stranke

Stranka na podlagi informacij iz 5. in 7. člena splošnih pogojev poslovanja in aktov iz 10. člena teh splošnih pogojev poslovanja samostojno sprejema tveganja in odločitve v zvezi s poslovanjem s finančnimi instrumenti. BPD ne prevzema nobene odgovornosti za posledice strankinih odločitev.

21. člen

Politika izvrševanja naročil strank

BPD sprejema, posreduje in izvršuje naročila strank v skladu s Politiko izvrševanja naročil strank BPD, drugimi ustreznimi predpisi ter pravili, ki veljajo na tistem trgu, na katerem je finančni instrument, ki je predmet naročila, uvrščen v trgovanje. BPD naročilo izvrši tako, kot se glasi in primerljiva naročila strank izvršuje po vrstnem redu njihovega sprejema in takoj, razen če je to zaradi narave naročila ali prevladujočih tržnih pogojev praktično neizvedljivo ali če interesi stranke zahtevajo drugače.

22. člen

Predujem oziroma kritje za nakup finančnih instrumentov

(1) Pri naročilih za nakup finančnih instrumentov stranka zagotovi 100% predujem za nakup finančnih instrumentov in za kritje z nakupom povezanih stroškov ter morebitnih sprememb medvalutnih razmerij na transakcijski račun BPD, št.: SI56 0150 2000 7470 093, ki se vodi pri Banki Slovenije, če se BPD s stranko ne dogovori drugače. Morebitno razliko v nakupni ceni in stroških nakupa stranka nakaže najkasneje na dan poravnave oz. skladno z navodili BPD.

(2) Pri naročilih za transakcije z izvedenimi finančnimi instrumenti stranka zagotovi predujem za začetno kritje izvedenih finančnih instrumentov v višini minimalnega zahtevanega kritja ter vzdrževalna kritja oziroma druga zahtevana kritja na transakcijski račun BPD, ki se vodi pri Banki Slovenije oziroma na drug račun v skladu z navodili BPD. Kritje je zagotovljeno, ko je evidentirano v sistemu BPD oziroma če BPD ne izvršuje naročil neposredno, temveč jih izvršuje preko izpolnitvenega pomočnika, način oziroma trenutek zagotavljanja kritja določajo posebna pravila oziroma navodila. Minimalno zahtevano začetno kritje, vzdrževalno kritje, kakor tudi vsa ostala zahtevana kritja za izvedene finančne instrumente se določijo skladno z vsakokrat veljavnimi pravili, ki urejajo trgovanje s posameznim izvedenim finančnim instrumentom.

23. člen

Pogoji za izvršitev prodajnega naročila

(1) Pri naročilih za prodajo finančnih instrumentov stranka zagotovi, da so finančni instrumenti, ki so predmet naročila, na njenem računu nematerializiranih vrednostnih papirjev, vodenem pri BPD oziroma na skupnem računu finančnih instrumentov strank BPD, ki se vodi kot poddepo stranke pri BPD, odprtem pri izpolnitvenemu pomočniku BPD oziroma skrbniški banki.

(2) Naročilo stranke iz prejšnjega odstavka tega člena se izvrši potem, ko BPD na zanesljiv način preveri, ali je stranka na računu oziroma poddepoju pri BPD zagotovila stanje finančnih instrumentov, ki so predmet prodajnega naročila oziroma je stranka BPD omogočila razpolaganje s temi finančnimi instrumenti, prostimi vseh bremen, razen kadar se BPD in stranka za posamezno naročilo ali splošno za vse posle ne dogovorita drugače.

24. člen

Sprejem naročila

(1) Naročilo stranke je sprejeto, ko BPD od stranke prejme vse podatke, potrebne za izvršitev naročila, in ko so izpolnjeni pogoji iz 22. oziroma 23. člena teh splošnih pogojev poslovanja ter drugi pogoji iz teh splošnih pogojev poslovanja oziroma morebitni drugi pogoji, ki jih za izvršitev naročila določajo veljavni predpisi ter niso izpolnjeni pogoji za odklonitev naročila. Če BPD ne odkloni sprejema naročila, se šteje, da je naročilo sprejela s potekom roka za obvestilo stranki o odklonitvi sprejema naročila, določenega v zakonu, ki ureja trg finančnih instrumentov.

(2) BPD je dolžna posredovati prejeto naročilo izpolnitvenemu pomočniku najkasneje naslednji delovni dan od prejema naročila, pri čemer se šteje, da je izpolnitveni pomočnik naročilo prejel, ko ga le-ta prejme v okviru svojega lastnega poslovnega časa delovnega dne, v katerem posluje. BPD je odgovoren za navodila v zvezi z izvršitvijo naročila, ki jih da izpolnitvenemu pomočniku.

25. člen

Odklonitev sprejema naročila

(1) BPD lahko sprejem naročila odkloni v naslednjih primerih:

- če stranka v primeru naročila za nakup finančnih instrumentov ne izpolni pogoja iz 22. člena,
- če stranka v primeru naročila za prodajo finančnih instrumentov ne izpolni pogoja iz 23. člena,
- kadar glede na podatke iz 3. odst. 214. člena ZTFI oceni, da je posel neprimeren za stranko,
- v primeru nasprotja interesov ali, ko bi po presoji BPD takšno naročilo oziroma njegova izvršitev lahko bila v nasprotju s poslovno politiko BPD ali z relevantnimi predpisi,

- v drugih primerih, določenih z zakonom, predpisi ali s splošnimi pogoji poslovanja.

(2) BPD o odklonitvi sprejema naročila, potem ko v razumnem času in na zanesljiv način preveri obstoj v predhodnem odstavku navedenih primerov, nemudoma pisno obvesti stranko in v obvestilu navede razlog odklonitve naročila. BPD ni dolžna stranki poslati obvestila o odklonitvi sprejema naročila, preden se naročilo po teh splošnih pogojih poslovanja šteje za prejeto.

26. člen

Sprememba in preklic naročila

Če stranka po oddaji naročila spremeni ceno, količino, poseben pogoj ali katerega od drugih elementov naročila se šteje, da je preklicala prvotno naročilo in dala novo naročilo. Stranka lahko svoje naročilo spremeni ali preklic le, če naročilo še ni bilo izvršeno in je mogoče njegovo izvršitev preprečiti z razumnimi ukrepi ter upoštevajoč vrstni red sprejetih naročil. V primeru naročila za tuje finančne instrumente pa, če to dopuščajo postopki za spremembo oziroma preklic naročil pri izpolnitvenem pomočniku BPD. Naročilo šteje za spremenjeno oziroma preklicano, ko spremembo/preklic potrdi borzni posrednik BPD oziroma pri naročilu za tuje finančne instrumente borzni posrednik izpolnitvenega pomočnika. BPD ima pravico do povračila manipulativnih stroškov za preklicano naročilo.

27. člen

Potrditev prejema naročila stranke

(1) BPD posreduje stranki najkasneje naslednji delovni dan po prejemu, spremembi ali preklicu naročila potrdilo o prejemu, spremembi ali preklicu naročila, kot je določeno s predpisi s področja trga finančnih instrumentov.

(2) V primeru naročila s preudarkom vsebuje potrdilo o prejemu naročila tudi določbo, da je stranka BPD pooblastila, da izvrši naročilo takrat, ko oceni, da je to najugodnejše za interese stranke in določbo, da naročilo preneha veljati z iztekom dne, ko ga je BPD prejela.

(3) V kolikor stranka najkasneje naslednji delovni dan do 16. ure po prejemu potrdila o prejemu naročila pisno ne ugovarja potrdilo, se šteje, da so v potrdilu navedeni podatki točni. Šteje se, da je stranka pisno potrdilo o prejemu naročila prejela naslednji delovni dan po odpremi potrdila o prejemu naročila s strani BPD stranki, potrdilo o prejemu naročila, poslano preko e-pošte, pa, ko je bilo potrdilo odposlano s strani BPD na strankin e-naslov, v kolikor stranka ne dokaže drugače, pri čemer je stranka dolžna BPD predhodno obveščati o vseh spremembah in morebitnih posebnostih korespondenčnega naslova. Prejem potrdila o prejemu naročila v primeru trgovanja preko elektronske platforme, urejajo posebna pravila, ki urejajo tovrstno trgovanje.

28. člen

Izvršitev naročila stranke

(1) BPD izvrši naročila strank enake vrste po vrstnem redu njihovega sprejema in tako, kot se glasijo.

(2) BPD, izpolnitveni pomočnik BPD oziroma skrbniška banka izvršijo naročilo stranke za nakup oziroma prodajo finančnih instrumentov v tujini po vrstnem redu prejema naročil s strani BPD in v skladu s predpisi tujega trga, na katerem se izvršuje naročilo stranke oziroma splošnimi pogoji poslovanja izpolnitvenega pomočnika BPD v tujini. Stranka je seznanjena in se zaveda, da na vsakem trgu veljajo posebna pravila trgovanja in poravnave, s katerimi se je stranka dolžna seznaniti pred oddajo posameznega naročila. Ko BPD posreduje naročilo stranke v izvršitev drugi

borzno posredniški družbi, je borzno posredniška družba, ki ji je bilo naročilo posredovano, odgovorna za pravilno izvršitev storitve.

29. člen

Izročitev finančnih instrumentov iz sklenjenega posla stranki

(1) BPD v skladu s pravili, ki urejajo obveznosti iz poslov, sklenjenih na organiziranem trgu, zagotovi, da se na dan izpolnitve posla finančni instrumenti, ki jih je na organiziranem trgu kupila za račun posamezne stranke, prenesejo na račun te stranke.

(2) Kadar BPD v skladu z naročilom stranke kupi finančne instrumente izven organiziranega trga zagotovi, da se na dan, ko prodajalec BPD izpolni obveznost, finančni instrumenti prenesejo na račun stranke, za račun katere jih je kupila.

(3) Za posle s tujimi finančnimi instrumenti BPD zagotavlja poravnavo v skladu s predpisi trga, kjer se naročilo izvrši, in sicer tako, da finančne instrumente in denarna sredstva knjži v dobro ali v breme stranke v poddepoju BPD.

(4) V kolikor stranka posluje preko posamičnega skrbniškega računa stranke odprtega pri izbrani skrbniški banki, se denarna in papirna poravnava posla na podlagi naročila stranke vrši preko tega skrbniškega računa. BPD v tem primeru ne prevzema odgovornosti za denarno in papirno poravnavo posla.

(5) Stranka s podpisom pogodbe pooblašča BPD, da le-ta v primeru, ko bi stranki BPD na njenem računu finančnih instrumentov zaradi dejanj izdajatelja posameznega finančnega instrumenta vodila frakcije posameznega finančnega instrumenta, tak finančni instrument proda, če bodo za to izpolnjeni pogoji (zlasti, da takšno soglasje dajo imetniki frakcij, katerih seštevke znaša najmanj 1 predmetni finančni instrument) in s kupnino ravna v skladu s 30. členom teh splošnih pogojev poslovanja.

30. člen

Izročitev denarnih sredstev iz sklenjenega posla stranki

(1) BPD izpolni svoje denarne obveznosti do stranke iz prodajnega naročila z nakazilom na denarni račun stranke, odprt pri banki oziroma drugi kreditni instituciji, najkasneje naslednji delovni dan po prejemu kupnine iz posla za stranko, zmanjšane za odbitke po teh splošnih pogojih poslovanja in pogodbi, v kolikor se BPD in stranka ne dogovorita drugače.

(2) BPD zneske unovčenih kuponov oziroma dividend nakaže na denarni račun stranke, odprt pri banki oziroma drugi kreditni instituciji, naslednji delovni dan, šteto od unovčenja dividend oziroma kuponov, katerih imetnik je stranka v kolikor se BPD in stranka ne dogovorita drugače oziroma v kolikor BPD po pogodbi o gospodarjenju s finančnimi instrumenti ni upravičena nalagati te denarne zneske v druge finančne instrumente.

(3) V primeru prodaje oziroma izplačila donosov iz tujih finančnih instrumentov, ki se vodijo pri BPD v poddepoju strank, BPD zagotovi, da se v skladu s pravili iz predhodnih dveh odstavkov denarna sredstva stranke z deviznega računa strank BPD v tujini prek denarnega računa strank pri Banki Slovenije prenesejo na denarni račun stranke, odprt pri banki oziroma drugi kreditni instituciji, v kolikor se BPD in stranka ne dogovorita drugače, pri čemer se za dan unovčenja dividend oziroma kuponov s strani BPD šteje prejem denarnih sredstev na denarni račun strank.

(4) V postopku poravnave poslov s tujimi finančnimi instrumenti je BPD odgovorna za pravočasno posredovanje ustreznih navodil tuji klirinški oziroma skrbniški banki ali instituciji, na podlagi katerih se lahko izvrši poravnava sklenjenih poslov s tujimi finančnimi instrumenti. BPD do stranke ne prevzema nobene odgovornosti za morebitno zamudo pri poravnavi posla s tujimi finančnimi instrumenti ali morebitno neizpolnitev poravnave posla zaradi

neplačila nasprotne stranke v poslu ali če nasprotna stranka ne izroči finančnih instrumentov. Na tujih trgih finančnih instrumentov v primeru načina poravnave DVP (delivery versus payment; dostava proti plačilu) BPD ne zagotavlja pravočasne izročitve finančnih instrumentov in opozarja stranko, da lahko pride tudi do kasnejše razveljavitve posla zaradi neizpolnitve nasprotne stranke.

(5) Pred nakazilom denarnih sredstev na strankin denarni račun BPD obračuna vse stroške in provizije ter morebitne zapadle neporavnane obveznosti v skladu z veljavnimi ceniki, tako da stranki nakaže ustrezno zmanjšan znesek denarnih sredstev.

31. člen **Obračun posla**

(1) BPD najkasneje naslednji delovni dan po izpolnitvi obveznosti iz posla, ki ga je sklenila za račun stranke, stranki pošlje obračun opravljenega posla.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka, pošlje BPD, kadar je posredovala pri sklenitvi posla na tujem trgu, stranki obračun opravljenega posla naslednji delovni dan po njegovem prejemu s strani izpolnitvenega pomočnika.

(3) V kolikor stranka najkasneje naslednji delovni dan do 16. ure po prejemu obračuna opravljenega posla pisno ne ugovarja obračunu se šteje, da so v obračunu navedeni podatki točni. Šteje se, da je stranka pisno potrdilo o obračunu opravljenega posla prejela naslednji delovni dan po odpremi obračuna opravljenega posla s strani BPD stranki, potrdilo o obračunu opravljenega posla, poslano preko e-pošte, pa, ko je bilo potrdilo odposlano s strani BPD na strankin e-naslov, v kolikor stranka ne dokaže drugače, pri čemer je stranka dolžna BPD predhodno obveščati o vseh spremembah in morebitnih posebnostih korespondenčnega naslova. Prejem potrdila o obračunu opravljenega posla v primeru trgovanja preko elektronske platforme, urejajo posebna pravila, ki urejajo tovrstno trgovanje.

32. člen **Zamuda stranke**

Če stranka zamudi z izpolnitvijo svoje obveznosti po obračunu nakupa finančnih instrumentov, ji BPD lahko zaračuna zakonske zamudne obresti. V kolikor je obveznost stranke v tuji valuti, se obveznost za namen obračuna zamudnih obresti preračuna v domačo valuto po referenčnem tečaju ECB na dan, ko bi stranka v skladu z obračunom morala izpolniti svojo obveznost do BPD. Zamudne obresti začne BPD obračunavati naslednji dan od dneva, ko bi stranka v skladu z obračunom morala izpolniti svojo obveznost do BPD, in do dneva plačila obveznosti s strani stranke oziroma do dneva poplačila obveznosti na način, določen v 9. členu teh splošnih pogojev poslovanja.

3. GOSPODARJENJE S FINANČNIMI INSTRUMENTI

33. člen **Gospodarjenje s finančnimi instrumenti**

Gospodarjenje s finančnimi instrumenti obsega nalaganje denarnih sredstev stranke v finančne instrumente ter upravljanje portfelja teh naložb z namenom razpršitve tveganja in v skladu z dogovorjeno naložbeno politiko proti plačilu provizije.

34. člen **Pogodba o gospodarjenju in poročilo o stanju naložb z obračunom poslov**

(1) BPD gospodari s finančnimi instrumenti stranke na podlagi sklenjene pisne pogodbe o gospodarjenju s finančnimi instrumenti,

s katero poleg podatkov, določenih v 2. členu splošnih pogojev poslovanja, stranka in BPD določita tudi:

- znesek denarnih sredstev, ki jih stranka izroča v gospodarjenje;
- naložbeno politiko;
- višino provizije in način izračuna osnove oziroma osnov za provizijo.

(2) Kadar stranka ob sklenitvi pogodbe o gospodarjenju BPD v gospodarjenje izroči finančne instrumente, mora pogodba v posebni prilogi obsegati tudi seznam teh finančnih instrumentov z navedbo njihove oznake in količine.

(3) BPD stranki najmanj enkrat na tri mesece po stanju na zadnji dan trimesečja pošlje poročilo o stanju naložb z obračunom poslov.

35. člen **Naložbeno politika**

(1) BPD in stranka določita naložbeno politiko tako, da določita:

- vrste finančnih instrumentov,
- lastnosti izdajateljev finančnih instrumentov,
- največji dopustni delež naložb v finančne instrumente posamezne vrste,
- druge okoliščine, ki so pomembne za določitev stopnje tveganosti naložb.

(2) Na podlagi informacij iz 5. in 7. člena splošnih pogojev poslovanja in aktov iz 10. člena teh splošnih pogojev poslovanja stranka samostojno sprejme odločitve o naložbeni politiki. BPD ne prevzema nobene odgovornosti za posledice strankine odločitve glede naložbene politike. BPD pred opravljanjem storitev gospodarjenja s finančnimi instrumenti za stranko pridobi informacije iz 3. odst. 2. člena teh splošnih pogojev poslovanja in na osnovi le-teh stranki priporoči vrste finančnih instrumentov ali produktov, ki so po oceni BPD primerni za stranko.

(3) BPD ugotavlja vrednost finančnih instrumentov na gospodarjenju po naslednjih pravilih:

- za finančne instrumente, s katerimi se trguje na **domaćem** organiziranem trgu finančnih instrumentov, po zadnjem zaključnem tečaju, določenem na organiziranem trgu v RS, razen v primeru obstoja likvidnejšega trga;
- za finančne instrumente, s katerimi se trguje na **tujem** organiziranem trgu finančnih instrumentov, po zadnjem zaključnem tečaju, določenem na tujem organiziranem trgu;
- če se z nekim finančnim instrumentom trguje na več organiziranih trgih finančnih instrumentov v RS ali tujini, ima BPD pravico izbrati za namen vrednotenja enega izmed teh trgov;
- za finančne instrumente, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu finančnih instrumentov po ceni, po kateri se trguje s finančnimi instrumenti, oziroma če te ni mogoče določiti, po vrednosti, ugotovljeni skladno z metodo, ki jo po razumni presoji izbere BPD;
- v primeru, da se namerava finančni instrument s fiksnim donosom ohraniti v portfelju do zapadlosti in je izdajatelj takšnega instrumenta država članica EMU, se ga lahko vrednoti po nominalni oz. teoretični vrednosti;
- v primeru, ko tržna cena izrazito odstopa od notranje vrednosti, lahko upravljalec oceni vrednost finančnega instrumenta skladno z metodo, ki jo po razumni presoji izbere BPD.

(4) V kolikor s stranko ni drugače dogovorjeno, se za primerjavo donosnosti (benchmarking) uporabi FTSE World Series World EUR (Bloomberg oznaka: FTEWWORLD Index).

4. INVESTICIJSKO SVETOVANJE IN DRUGE INVESTICIJSKE STORITVE

36. člen

Investicijsko svetovanje

(1) Investicijsko svetovanje pomeni dajanje osebnih priporočil stranki bodisi na njeno zahtevo, bodisi na pobudo BPD glede enega ali več poslov v zvezi s finančnimi instrumenti.

(2) BPD s stranko sklene posebno pogodbo, in sicer Pogodbo o investicijskem svetovanju, na podlagi katere BPD proti plačilu provizije za stranko opravlja storitev svetovanja v zvezi z nakupom oziroma prodajo finančnih instrumentov.

(3) Na podlagi investicijskega svetovanja stranka samostojno sprejme odločitev za nakup ali prodajo finančnih instrumentov. Naložbe v finančne instrumente so tvegane, česar se mora stranka zavedati in sprejeti tveganja, kot so navedena v 5. in 7. členu teh splošnih pogojev poslovanja in v aktih iz 10. člena teh splošnih pogojev poslovanja. Stranka lahko zato kljub investicijskem svetovanju, ki ji ga nudi BPD, pri prodaji finančnega instrumenta, za katerega nakup se je odločila na podlagi investicijskega svetovanja, iztrži nižjo vrednost od tiste, ki jo je plačala ob nakupu.

(4) Za investicijsko svetovanje se ne štejejo analize in investicijske raziskave, namenjene distribucijskim kanalom in javnosti ter vsako drugo priporočilo, ki se v skladu z ustreznimi predpisi ne šteje za osebno priporočilo.

37. člen

Druge investicijske storitve

(1) S **Pogodbo o izvedbi prvih prodaj brez obveznosti odkupa** se BPD zaveže za račun stranke – izdajatelja finančnih instrumentov opraviti vse ali nekatere posle in dejanja, ki so potrebni za uspešno prvo prodajo finančnih instrumentov, brez obveznosti odkupiti finančne instrumente, ki v postopku prve prodaje ne bi bili prodani investitorjem, stranka pa se BPD zaveže posredovati vso zahtevano dokumentacijo in ji plačati provizijo.

(2) S **Pogodbo o izvedbi prvih prodaj z obveznostjo odkupa** se BPD zaveže za račun stranke – izdajatelja finančnih instrumentov opraviti vse ali nekatere posle in dejanja, ki so potrebni za uspešno prvo prodajo finančnih instrumentov z obveznostjo odkupiti finančne instrumente, ki v postopku prve prodaje ne bi bili prodani investitorjem, stranka pa se BPD zaveže posredovati vso zahtevano dokumentacijo in ji plačati provizijo.

(3) S **Pogodbo o izvedbi storitev v zvezi z uvrstitvijo finančnih instrumentov v trgovanje na organiziranem trgu** se BPD zaveže za račun stranke – izdajatelja finančnih instrumentov opraviti vse ali nekatere posle in dejanja, potrebna za uvrstitev finančnih instrumentov na organiziran trg, stranka pa se BPD zaveže posredovati vso potrebno dokumentacijo in ji plačati provizijo.

(4) S **Pogodbo o izvedbi storitev v zvezi s prevzemi** se BPD zaveže za strankin račun opraviti vse ali nekatere posle in dejanja, potrebne za izvedbo združitve oziroma prevzema delniške družbe, stranka pa se BPD zaveže posredovati vso zahtevano dokumentacijo in ji plačati provizijo.

(5) BPD ob sklenitvi katere izmed pogodb iz odstavkov (1) do (4) tega člena stranko seznanja s tveganji, kot so opredeljena v 5. in 7. členu splošnih pogojev poslovanja, ki so povezana s posamezno storitvijo v zvezi s finančnimi instrumenti.

(6) BPD in stranka v pogodbi natančneje uredita medsebojne pravice in obveznosti povezane z izvrševanjem storitev iz odstavkov (1) do (4) tega člena ter opredelita dodatna tveganja, ki lahko poleg že opredeljenih nastanejo v zvezi s posamezno storitvijo v zvezi s

finančnimi instrumenti in glede na okoliščine posameznega primera.

5. POMOŽNE INVESTICIJSKE STORITVE IN DRUGE STORITVE

38. člen

Vodenje računov nematerializiranih vrednostnih papirjev

BPD s stranko sklene pisno pogodbo o vodenju računov nematerializiranih vrednostnih papirjev, na podlagi katere, proti plačilu provizije, stranki pri KDD odpre račun nematerializiranih vrednostnih papirjev in na tem računu v imenu in za račun stranke vodi stanja vrednostnih papirjev stranke ter vnaša naloge stranke za prenos vrednostnih papirjev s tega računa na drug račun. S sklenitvijo pogodbe o vodenju računov nematerializiranih vrednostnih papirjev z BPD stranka postane tudi stranka pogodbenega razmerja s KDD glede storitev KDD, ki se nanašajo na storitev BPD iz tega člena.

39. člen

Odpiranje računa stranke

BPD pred vnosom novega računa stranke v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev pri KDD preveri identiteto stranke. BPD je dolžna odpreti stranki račun v KDD le v primeru, če so vsi podatki stranke navedeni v pogodbi, vključno z davčno številko, usklajeni s podatki pri KDD.

40. člen

Nalog za prenos

(1) Prenose vrednostnih papirjev med računi istega imetnika, prenose vrednostnih papirjev med računi različnih imetnikov ter vpise/izbrise pravic tretjih na vrednostnih papirjih stranke opravi BPD na podlagi ustreznega pisnega naloga stranke oziroma upravičene osebe, katerega vsebina je določena z navodili KDD.

(2) V kolikor izdaja nalog pooblaščenec stranke, vnese BPD nalog stranke ob pogoju, da ji pooblaščenec predloži notarsko overjeno pooblastilo stranke z ustrežno vsebino ali da stranka osebno pri BPD pooblasti to osebo za razpolaganje z vrednostnimi papirji na njenem računu.

(3) Nalog za prenos oziroma vpis/izbris pravice tretjega se šteje za popoln, če vsebuje vse elemente skladno z veljavno zakonodajo ter je plačano nadomestilo po vsakokrat veljavnem ceniku BPD za izvedbo storitve prenosa, vpisa ali izbrisa na račun strank BPD, ki se vodi pri Banki Slovenije, če ni s stranko pisno (lahko tudi preko e-pošte) dogovorjeno drugače. BPD nalog stranke za prenos oziroma za vpis/izbris pravice tretjega zavrne, v kolikor stranka ne dopolni naloga v smislu tega odstavka najkasneje 30. dan po oddaji naloga pri BPD.

41. člen

Vrstni red vnašanja nalogov

(1) BPD vnaša naloge za prenose z računa stranke oziroma naloge za vpis pravic tretjih na vrednostnih papirjih stranke po vrstnem redu prejema popolnih nalogov za prenos oziroma vpis pravic tretjih.

(2) Nalog stranke je prejet, ko BPD od stranke prejme vse podatke in dokazila, ki so potrebni za vnos popolnega naloga za prenos v centralni register KDD, in ko so izpolnjeni pogoji iz 40. člena teh splošnih pogojev poslovanja.

42. člen

Poročanje stranki

(1) BPD stranki enkrat letno izstavi izpisek stanja in letnega prometa na računu nematerializiranih vrednostnih papirjev razen, če se s stranko ne dogovori za krajša obdobja poročanja.

(2) BPD na zahtevo stranke naslednji delovni dan po prejemu strankine zahteve stranki izstavi izpisek prometa na računu nematerializiranih vrednostnih papirjev za zahtevano obdobje in novega stanja na dan izstavitve izpiska.

43. člen

Pisne listine

Določila 39. do 42. člena teh splošnih pogojev poslovanja se smiselno uporabljajo za ureditev medsebojnih pravic in obveznosti BPD in stranke v primeru vodenja računov vrednostnih papirjev, izdanih kot pisne listine, ki so v zbirni hrambi pri KDD.

44. člen

Poddepo finančnih instrumentov

(1) Za namene opravljanja storitev posredovanja in izvrševanja naročil ter gospodarjenja s tujimi finančnimi instrumenti BPD stranki odpre račun tujih finančnih instrumentov v poddepoju, na katerem v imenu in za račun stranke vodi stanja tujih finančnih instrumentov, v primeru trgovanja preko elektronskih platform pa stanja finančnih instrumentov, ki zahtevajo polno poravnavo in denarno stanje ter vnaša naloge za prenos teh finančnih instrumentov iz poddepoja stranke na drug poddepo oziroma račun oziroma za vpis in izbris pravic tretjih. Za postopek odpiranja računa stranke v poddepoju, vsebino in obliko naloga stranke ter vrstni red vnašanja nalogov v poddepoju se smiselno uporabljajo 39., 40., 41. in 42. člen teh splošnih pogojev poslovanja.

(2) BPD v poddepoju vodi finančne instrumente strank, ki jih vodi v svojem imenu in za račun strank prek svojega računa v centralnem depozitarju ali prek drugega vmesnega poddepozitarja.

(3) Za vodenje računa tujih finančnih instrumentov stranke v poddepoju se uporabljajo vsakokrat veljavna Pravila poddepoja, ki so dostopna na spletni strani BPD in na mestih, navedenih v 10. členu teh splošnih pogojev poslovanja.

45. člen

Vodenje tujih finančnih instrumentov v centralnem depozitarju

(1) V kolikor lokalna zakonodaja omogoča odprtje in vodenje računov tujih finančnih instrumentov strank v centralnem depozitarju, BPD na zahtevo stranke odpre takšen račun, če je sama član tega centralnega depozitarja, sicer pa zagotovi, da takšen račun odpre in vodi član centralnega depozitarja.

(2) BPD stranko opozarja, da so stroški za primer, ko se tuji finančni instrumenti vodijo v imenu stranke prek računa stranke v centralnem depozitarju, višji, vendar so tveganja manjša. BPD stranko opozarja, da v primeru vodenja finančnih instrumentov neposredno prek računa stranke, le-tej ne nudi več celote skrbniških storitev, spremenijo pa se tudi zahteve v zvezi s sprejemom naročila stranke. V primeru, ko se tuji finančni instrumenti v istem centralnem depozitarju vodijo v imenu BPD in za račun stranke prek računa BPD v tem depozitarju ali prek računa poddepozitarja, so stroški nižji, vendar so tveganja višja.

46. člen

Opozorila v zvezi z vodenjem finančnih instrumentov in denarnih sredstev

(1) BPD v zvezi z vodenjem finančnih instrumentov strank prek centralnega depozitarja ali vmesnega poddepozitarja ne odgovarja za dejanja ali opustitve centralnega depozitarja ali vmesnega poddepozitarja, pri katerem vodi finančne instrumente strank v

svojem imenu in za račun strank. Zaradi dejanj ali opustitev ali nesolventnosti centralnega depozitarja ali vmesnega poddepozitarja lahko pride do primanjkljaja finančnih instrumentov v poddepozitarjih BPD. BPD za takšne primanjkljaje finančnih instrumentov ne odgovarja. V teh primerih BPD za račun stranke ter na njene stroške uveljavi ustrezne odškodninske in druge zahtevke v razmerju do odgovorne osebe oziroma na zahtevo stranke nanjo prenese ustrezne odškodninske in druge zahtevke v razmerju do odgovorne osebe.

(2) Zaradi dejanj ali opustitev ali nesolventnosti kreditne institucije lahko pride do primanjkljaja denarnega dobroimetja na denarnih računih strank. Če je stanje denarnega dobroimetja na denarnem računu BPD v centralnem denarnem računu ali drugem vmesnem denarnem računu kreditne institucije, prek katere BPD vodi denarno dobroimetje strank, manjše od skupnega stanja tega denarnega dobroimetja, vpisanega na denarnem računu strank, ki ga vodi BPD, BPD v razmerju do svojih strank odgovarja za ta primanjkljaj, ne glede na to, ali v razmerju med BPD in katero koli centralno ali vmesno kreditno institucijo za ta primanjkljaj odgovarja BPD ali druga vmesna kreditna institucija oziroma centralna kreditna institucija.

(3) BPD stranko opozarja, da je v primerih, ko vodi finančne instrumente strank v centralnem depozitarju za račun strank prek svojega računa v centralnem depozitarju ali prek drugega vmesnega depozitarja, lahko zavezana z jurisdikcijo, ki ni jurisdikcija države članice, zato se lahko pravice stranke v zvezi s temi finančnimi instrumenti in/ali denarnimi sredstvi spremenijo.

(4) Kadar na podlagi posamezne nacionalne zakonodaje finančnih instrumentov in/ali denarnih sredstev stranke, ki jih vodi tretja oseba, ni mogoče identificirati ločeno od drugih finančnih instrumentov, ki jih vodi tretja oseba, je stranka lahko izpostavljena izpolnitvenemu tveganju zaradi primanjkljaja finančnih instrumentov ali tveganju izgube uresničevanja pravic iz finančnih instrumentov in/ali denarnih sredstev.

(5) Kadar ima tretja oseba, preko katere se vodijo finančni instrumenti in denarna sredstva stranke, pravico unovčenja ali zastavno pravico v zvezi z navedenimi finančnimi instrumenti ali denarnimi sredstvi, je stranka lahko izpostavljena naslednjim tveganjem: izgubi zaradi unovčenja zastavne pravice za poplačilo terjatev v neugodnih tržnih razmerah in izgubi drugih pravic iz finančnih instrumentov (npr. glasovalne pravice) zaradi unovčenja zastavne pravice.

47. člen

Glasovalne pravice

BPD praviloma ne uresničuje glasovalnih pravic iz finančnih instrumentov, ki jih vodi na računu stranke, na računu stranke za gospodarjenje ali v poddepoju, razen v primerih pooblastila s strani stranke in ob upoštevanju relevantne zakonodaje in pravil izdajateljev.

48. člen

Ostale pomožne investicijske storitve in druge storitve

Stranka in BPD v zvezi z opravljanjem ostalih pomožnih investicijskih storitev in drugih storitev, ki jih opravlja BPD, skleneta posebno pisno pogodbo, s katero opredelita te storitve ter medsebojne pravice in obveznosti.

6. KONČNE DOLOČBE

49. člen

Zamuda

Stranka je v primeru zamude s plačilom katerekoli zapadle in neporavnane obveznosti po teh ali v zvezi s temi splošnimi pogoji poslovanja in pogodbami dolžna plačati BPD tudi zakonske zamudne obresti. V zvezi s plačilom in obračunom zamudnih obresti se smiselno uporablja 32. člen teh splošnih pogojev poslovanja.

50. člen

Soglasja stranke

(1) Stranka s podpisom pogodbe izrecno soglaša s Politiko izvrševanja naročil strank BPD in izvrševanjem naročil zunaj organiziranega trga ali MTF. V kolikor je stranka BPD posredovala naslov svoje elektronske pošte se s podpisom pogodbe o opravljanju investicijskih storitev strinja, da bo s spremembami dokumentov s področja poslovanja s finančnimi instrumenti BPD in drugih pomembnih dokumentov seznanjena preko spletne strani BPD.

(2) Stranka je dolžna vsakokrat in sproti preveriti pravilnost in popolnost obvestil BPD, posebej obvestila, ki jih prejema redno, npr. obvestila o prejemu naročila, obračune izvršenih naročil ipd. Če se stranka v zvezi s posameznim obvestilom ne pritoži v rokih, določenih s temi splošnimi pogoji poslovanja, velja, da je odobrila obvestilo oziroma dejanje in ravnanje BPD, izhajajoče iz obvestila. Če stranka ne prejme katerega koli obvestila po teh splošnih pogojih poslovanja ali po pogodbi na običajen način in v običajnih rokih, o tem nemudoma obvesti BPD.

51. člen

Odvisni borznoposredniški zastopnik

Odvisni borznoposredniški zastopnik BPD na podlagi neomejene in nepogojne odgovornosti BPD ponuja investicijske oziroma pomožne investicijske storitve strankam oziroma morebitnim strankam, sprejema in posreduje navodila ali naročila strank v zvezi z investicijskimi storitvami ali finančnimi instrumenti, prodaja finančne instrumente ali svetuje strankam ali morebitnim strankam glede finančnih instrumentov oziroma investicijskih storitev. Vsakokratno seznam odvisnih borznoposredniških zastopnikov BPD je objavljen na spletni strani BPD.

52. člen

Sprememba splošnih pogojev poslovanja

(1) BPD lahko s spremembo splošnih pogojev poslovanja ali cenika storitev BPD stranki podeli dodatne pravice, ki s starimi splošnimi pogoji poslovanja oziroma pogodbo niso opredeljene, spremeni pogoje poslovanja, posamezne vrste in obseg storitev (nebistvene spremembe) oziroma stranki naloži dodatne ali večje obveznosti oziroma ji zmanjša določene pravice (bistvene spremembe), ki za stranko veljajo od dne uveljavitve novih splošnih pogojev poslovanja dalje. V kolikor BPD s spremembami oziroma dopolnitvami teh splošnih pogojev poslovanja in pogodb o opravljanju investicijskih storitev bistveno ne poseže v pravice in obveznosti stranke iz pogodbenih razmerij po teh ali v zvezi s temi splošnimi pogoji poslovanja, ima BPD pravico do enostranske spremembe oziroma dopolnitve teh splošnih pogojev poslovanja.

(2) V primeru, da BPD spremeni ime spletne strani, navedene v teh splošnih pogojih poslovanja, se to ne šteje kot sprememba splošnih pogojev poslovanja. V tem primeru BPD zagotovi ustrezno prevezavo na novo spletno stran.

(3) Obveščanje stranke o spremembah splošnih pogojev poslovanja preko spletnih strani BPD oziroma z elektronsko pošto je možno, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- ima stranka dostop do interneta, kar dokazuje s tem, da BPD posreduje ustrezen naslov elektronske pošte, na katerega bo prejela obvestila BPD;
- BPD stranko preko elektronske pošte obvesti o naslovu spletne strani ter mestu, kjer so te informacije dostopne;
- so informacije, objavljene na spletni strani BPD, ažurne in točne;
- so informacije, objavljene na spletni strani BPD, strankam neprekinjeno dostopne.

(4) S tem, ko stranka BPD posreduje naslov elektronske pošte, stranka soglaša tudi s tem, da jo BPD o spremembah splošnih pogojev poslovanja obvešča preko spletne strani BPD oziroma po elektronski pošti.

(5) Če stranka, potem ko je na ustrezen način obveščena o spremembi splošnih pogojev poslovanja, pred izvršitvijo naslednje transakcije, najkasneje pa v roku 8 dni od objave, ne ugovarja, se šteje, da soglaša z njihovo vsebino. V roku dani ugovor stranke se šteje za pisno odpoved pogodbenega razmerja s 15 dnevni odpovednim rokom od prejema pisne odpovedi stranke. Če izročitev finančnih instrumentov stranki iz kakršnegakoli razloga ne bi bila mogoča, je BPD finančne instrumente upravičena prodati in nakazati kupnino na strankin denarni račun, ki je naveden v pogodbi, razen če ni drugačen način poravnave obveznosti določen s pogodbo.

53. člen

Interni pritožbeni postopek in izvensodno reševanje sporov

(1) Vsako nesoglasje, spor ali zahtevek iz razmerij med BPD in neprofesionalno stranko, ki izvira iz opravljanja investicijskih in pomožnih investicijskih storitev iz 1. člena teh splošnih pogojev poslovanja in iz pogodb v zvezi s finančnimi instrumenti, ki ga BPD in stranka ne bosta rešili sporazumno oziroma s pogajanjem, se bo reševal skladno z vsakokrat veljavnim Pravilnikom o internih pritožbenih postopkih in izvensodnem reševanju sporov, ki je na vpogled na vidnem in dostopnem mestu v vsakem prostoru, kjer BPD posluje s strankami, ter na internetni strani BPD.

(2) V kolikor sporazumna oziroma izvensodna rešitev spora ni mogoča, je za reševanje sporov na podlagi teh splošnih pogojev poslovanja in pogodb pristojno stvarno pristojno sodišče v Ljubljani.

(3) Splošni pogoji in vsa razmerja, ki temeljijo ali izhajajo iz teh splošnih pogojev poslovanja, se presojajo po slovenskem pravu.

54. člen

Odpoved pogodbe

(1) Trajanje posamezne pogodbe, sklenjene v zvezi z opravljanjem investicijskih in pomožnih investicijskih storitev, BPD in stranka določita s pogodbo.

(2) Pogodbo, ki je sklenjena za nedoločen čas, lahko vsaka stranka ali BPD pisno brez obrazložitve kadarkoli odpovesta z odpovednim rokom 30 dni, ki teče od prejema dalje.

(3) BPD bo po poravnavi strankinih obveznosti po teh splošnih pogojih poslovanja in posamezni pogodbi, na način in pod pogoji, ki jih določajo zadevni predpisi, finančne instrumente, ki jih ima na dan odpovedi pogodbe za strankin račun, prenesla na račun nematerializiranih vrednostnih papirjev oziroma poddepo stranke, ki ga v roku 15 dni po odpovedi določi stranka in sporoči BPD. Če izročitev finančnih instrumentov stranki iz kakršnegakoli razloga ne bi bila mogoča, je BPD finančne instrumente upravičena prodati in nakazati kupnino na strankin denarni račun, ki je naveden v pogodbi, razen če ni drugačen način poravnave obveznosti določen s pogodbo.

(4) BPD lahko odstopi od posamezne pogodbe s takojšnjo veljavo, če stranka krši določila pogodbe ali teh splošnih pogojev poslovanja, ne izpolnjuje svojih obveznosti po pogodbi ali splošnih pogojih poslovanja, če je zoper stranko uveden postopek prisilne poravnave, stečaja ali likvidacije ali če bi grozile ali nastopile druge okoliščine, ki bi po presoji BPD lahko ogrozile nadaljnje izvrševanje obveznosti stranke po pogodbi ali teh splošnih pogojih poslovanja.

(5) Če stranka, ki ima z BPD sklenjeno pogodbo o borznem posredovanju za nedoločen čas, v posameznem koledarskem letu ni opravila nobene transakcije in nima stanja na računu, se šteje, da je odstopila od pogodbe o borznem posredovanju. Odstop od pogodbe učinkuje 1.1. v koledarskem letu, ki sledi koledarskemu letu, v katerem stranka ni opravila nobene transakcije.

55. člen

Komunikacija s strankami

BPD komunicira s strankami v slovenskem jeziku. V primeru komunikacije s tujino se uporablja angleški jezik. Načini komunikacije, ki se uporabljajo med BPD in stranko so: osebno v poslovalnicah, pisno po pošti, telefaksu, po elektronski pošti, ustno po telefonu ter preko medijev za obveščanje javnosti (med drugim spletna stran BPD in dnevno časopisje, ki izhaja na območju RS). BPD pošilja stranki poročila, obračune in izpiske po pošti oziroma e-pošti oziroma preko elektronske trgovalne platforme.

56. člen

Veljavnost

Ti splošni pogoji poslovanja pričnejo veljati dne 1.9.2011. S tem dnem prenehajo veljati splošni pogoji poslovanja s finančnimi instrumenti z dne 19.3.2010. Spremembe splošnih pogojev poslovanja sprejemata izvršna direktorja BPD.

ALTA Invest, investicijske storitve, d.d.
Izvršna direktorja

Ljubljana, dne 19.8.2011